

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง ศิลปกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development R & D) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (Research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (Development) : การพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (Research) : การทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (Development) : การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (Research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง ศิลปกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง สหวิทยาเขตสามชุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 3 จังหวัดสุพรรณบุรี โดยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับศิลปกรรมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การวิเคราะห์หลักสูตร สสำรวจความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง ศิลปกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง สหวิทยาเขตสามชุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 3 จังหวัดสุพรรณบุรี และศึกษาขอขยายเนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง ศิลปกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง สหวิทยาเขตสามชุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 3 จังหวัดสุพรรณบุรีจำนวนนักเรียน 18 คน เจ้าคณะตำบลหนองผักนาก จำนวน 1 รูป รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 1 คน ศึกษาเน็ตจก จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดหนองโรง จำนวน 1 คน ประธานกรรมการคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดหนองโรง จำนวน 1 คน ครูผู้สอนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนวัดหนองโรงจำนวน 1 คน รวม 24 คน เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาหลักสูตรนี้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

วิธีการดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ศิลธรรม จากหลักฐานทาง พระพุทธศาสนา พระบรมราชาชาต รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 และพุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แผนการศึกษาแห่งชาติ (2545- 2559) หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา พุทธศักราช 2544 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) และ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสาระพระพุทธศาสนาเรื่องศีลธรรมมี เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย

2. คัดเลือกโรงเรียนที่จะทำการศึกษา โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากประชากรคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสหวิทยาเขตสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มี 15 โรงเรียน จำนวน 170 คน ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศีลธรรม โดยวิธีการสุ่มโรงเรียนอย่างง่าย 1 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 18 คน

3. วิเคราะห์เนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. ดำเนินการติดต่อส่วนราชการต่าง ๆ อย่างเป็นทางการโดยขอหนังสือจากคณะครู ศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงเจ้าคณะตำบลหนองผักนาก รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ประธานกรรมการคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดหนองโรง ครูผู้สอน สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนวัดหนองโรง และผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดหนองโรง อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล

5. ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง ศีล ธรรมมี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 จากศึกษาพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดหนองโรงและศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ศิลธรรม จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

6. ศึกษาขอบข่ายเนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง ศีลธรรมมี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากเจ้าคณะตำบลหนองผักนาก ครู คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดหนองโรง

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง โดย การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม ซึ่งอาศัยความร่วมมือจาก เจ้าคณะตำบลหนองผักนาก

อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 รูป รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองโรง จำนวน 1 คน ประธานกรรมการคณะกรรมการศึกษาโรงเรียนวัดหนองโรง ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 1 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง จำนวน 18 คนรวม 24 คน โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 2 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ของรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองโรง ประธานกรรมการคณะกรรมการศึกษาโรงเรียนวัดหนองโรง ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง ศิลปกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (structured interview) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวน 13 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง ชื่อ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง ศิลปกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความต้องการเกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง ศิลปกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศิลปกรรม เนื้อหาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ ด้านอุปสรรคหรือผลกระทบและแนวทางแก้ไขปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง ศิลปกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือการจัดการเรียนการสอน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จำนวน 2 ข้อ

การสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง ศิลปกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตของเนื้อหาในพฤติกรรมบ่งชี้ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตเนื้อหา ในพฤติกรรมบ่งชี้ที่กำหนด จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหาและด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยมีรายละเอียดในการตรวจสอบคุณภาพดังนี้

นำแบบประเมินความสอดคล้องของส่วนประกอบของแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน พิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนนในแต่ละท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 มีรายละเอียดดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าส่วนประกอบของแบบสัมภาษณ์มีความสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มพฤติกรรม

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าส่วนประกอบของแบบสัมภาษณ์ มีความสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มพฤติกรรมหรือไม่

-1 เมื่อแน่ใจว่าส่วนประกอบของแบบสัมภาษณ์ไม่มีความสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของพฤติกรรม

การหาค่าความเที่ยงตรง IOC : Index of Item - Objective Congruence ของเนื้อหา นั้น ผู้วิจัยได้ใช้สูตรของ (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2549, หน้า 241-242)

จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างส่วนประกอบของแบบสัมภาษณ์กับลักษณะเฉพาะของกลุ่มพฤติกรรม
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขในประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ ขั้นตอนสัมภาษณ์

1. ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีถึงผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 และผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดหนองโรง ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยกำหนด วัน เวลา ที่จะสัมภาษณ์และแจ้งให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบล่วงหน้าพร้อมทั้งส่งประเด็นการสัมภาษณ์ให้ผู้สัมภาษณ์ล่วงหน้า

2. ขั้นตอนการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ โดยการเดินทางไปยังสถานที่ที่นัดหมายแล้วแนะนำตัวเอง และขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ที่จะทำการบันทึกเทป และบันทึกภาพ พร้อมแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการสัมภาษณ์จนสิ้นสุด

2.2 จัดแจงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการด้านการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง ศิลปกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 1 ฉบับ โดยการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปในตอนที่ 1 ใช้ค่าสถิติร้อยละ (%) การหาค่าร้อยละ คำนวณจากสูตร (วิลโล ทองแม่, 2550, หน้า 179)

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่} \times 100}{\text{จำนวนรวมทั้งหมด}}$$

จากนั้นนำเสนอในรูปของตารางวงกลมแบบวงเวียนและวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรในตอนที่ 2 และวิเคราะห์อุปสรรคปัญหาและแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในตอนที่ 3 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอแบบพรรณนาความแบบสอบถาม

แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่แบบสอบถามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหนองโรง เกี่ยวกับความต้องการในการเรียนหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง ศิลปกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวน 10 ข้อ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพของผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถาม ประสพการณ์ในการเรียนพระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการของนักเรียนในการเรียนพระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี และรูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักเรียนต้องการ จำนวน 5 ข้อประกอบด้วยความต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอน ความต้องการพระสงฆ์ที่ใช้ในการสอนและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประโยชน์ของการเรียน เนื้อหาสาระที่ต้องการในการเรียน ความสำคัญและความจำเป็นในการเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมทางกายวาจา และใจ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (opened form)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามในด้านข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมจากความคิดเห็นของนักเรียน การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนสัมภาษณ์พูดคุยกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง ศีลบารมี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. นำข้อมูลที่ได้มาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตของเนื้อหาในพฤติกรรมบ่งชี้ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของเนื้อหาในพฤติกรรมบ่งชี้ที่กำหนด

3. จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหาและด้านการวัด และประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างส่วนประกอบของแบบสอบถามกับลักษณะของกลุ่มพฤติกรรม (IOC : Index of Item Objective Congruence) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขในประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสอบถาม

1. ผู้วิจัยขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองโรง โดยการแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแนะนำตัวกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง จำนวน 18 คน เริ่มต้นด้วยการสร้างบรรยากาศแบบเป็นกันเอง จากนั้นชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้นักเรียนคนละ 1 ฉบับพร้อมปากกาคนละ 1 คัม และอธิบายถึงขั้นตอนวิธีการ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้วเก็บรวบรวมและกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือ

4. จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี จำนวน 1 ฉบับ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ในตอนที่ 1 ใช้ค่าร้อยละ (%) วิเคราะห์ความต้องการในตอนที่ 2 และวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในตอนที่ 3 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ดังตาราง 4

ตาราง 4 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาเอกสารเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาคนด้วยศีลธรรมคุณธรรมและจริยธรรม	- ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับนโยบายพัฒนาคนด้านศีลธรรมคุณธรรมจริยธรรม	-พระบรมราโชวาท-รัฐธรรมนูญ 2550 -พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 -แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 10 -แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ10	วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
2. เพื่อศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร	- ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร	- เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษา มหาวิทยาลัยต่าง ๆ	- วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
3. เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	- วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	- เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	- วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ตาราง 4 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
4. เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	- สัมภาษณ์ - สอบถาม	- เจ้าคณะตำบลหนองผักนาก - รองผู้อำนวยการ สพท.สพ. เขต 3 - ศึกษานิเทศก์ สพท.สพ. เขต 3 - ผอ.โรงเรียนวัดหนองโรง - ประธานกรรมการศึกษา โรงเรียนวัดหนองโรง - ครูผู้สอนสังคมศึกษา - นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง จำนวน 18 คน	- แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) - แบบสอบถาม/ วิเคราะห์ค่าร้อยละ/วิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (Development) การพัฒนาหลักสูตร

วัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการพัฒนาหลักสูตร

โดยการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ขั้นตอนที่ 1 ในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอนคือ 1) การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง 2) การประเมินผลหลักสูตรฉบับร่าง 3) การปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ทั้งจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง ศีลบารมี การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การสัมภาษณ์ การสอบถาม มาร่วมกันวิเคราะห์อีกครั้ง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ เพื่อเป็นแนวทางในการร่างโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) โครงสร้าง 4) คำอธิบายรายวิชา 5) ขอบข่ายเนื้อหา 6) เวลาเรียน 7) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผล 10) แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 หลักการ นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาพิจารณากำหนดหลักการ ของหลักสูตรว่าเป็นหลักสูตรให้ความรู้กลุ่มเป้าหมายใด มีลักษณะและจุดเน้นที่ใด ตลอดจนมีวิธีการใช้อย่างไร

1.2 จุดหมาย ศึกษาความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร และกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรเพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรมีจุดหมายอย่างไร

1.3 โครงสร้าง ศึกษา และวิเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคำอธิบายที่กำหนดไว้และกำหนดเป็นโครงสร้าง

1.4 คำอธิบายรายวิชา เป็นการระบุข้อความที่เสนอวิธีการหรือแนวทางให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ จัดเป็นเรื่องของกิจกรรมซึ่งข้อความในส่วนนี้จะขึ้นต้นด้วยศึกษา สำรวจ ลงมือปฏิบัติ ทดลอง เป็นต้น และข้อความอีกส่วนหนึ่งเป็นการระบุความรู้และประสบการณ์ที่จะต้องจัดให้ผู้เรียนซึ่งเป็นหัวข้อเรื่องกว้าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องของเนื้อหา ส่วนข้อความสุดท้ายต้องระบุถึงจุดมุ่งหมายปลายทางที่ต้องการให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะตามที่ต้องการ โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะทั้งด้านความรู้ ทักษะ ค่านิยม และการจัดการนำไปใช้

1.5 ขอบข่ายเนื้อหา พิจารณาจากข้อมูลที่รวบรวมได้ กำหนดเนื้อหาของหลักสูตรที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยพิจารณาจากจุดหมายของหลักสูตร ในด้าน ทฤษฎี คือ ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะการมี ภาคปฏิบัติ คือการแสดงออกทาง พฤติกรรมทางกาย วาจา

1.6 เวลาเรียน ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พิจารณาโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร เพื่อกำหนดชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์

1.7 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พิจารณาจากคำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ เวลาเรียนเพื่อกำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้

1.8 สื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์ จุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา เวลาเรียน เพื่อกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

1.9 การวัดและประเมินผล โดยการวัดและประเมินผลครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือด้าน ความรู้ความเข้าใจ ด้านพฤติกรรม และด้านความรู้สึก

1.10 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรที่ พัฒนาขึ้น

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อพัฒนาโครงร่างหลักสูตรเสร็จแล้ว นำหลักสูตร มาใช้ประกอบการสร้างแผนการสอนดังนี้

1. กำหนดเนื้อหาและเวลาเรียนตามโครงร่างหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น
2. นำเนื้อหาในข้อ 1 มาเขียนเป็นสาระสำคัญเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้
3. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้ในแนวการสอนของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น
4. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประกอบด้วยขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอนและขั้นสรุป ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนในแนวการสอนของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

5. กำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ตามแนวการสอนในหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

6. การวัดและประเมินผล วัดประเมินผลให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ตามแนวการสอนในหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

2. การประเมินผลหลักสูตรฉบับร่าง เมื่อร่างโครงร่างหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้ว จัดดำเนินการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง โดยการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรโดยการพิจารณากำหนดรายละเอียดดังนี้

2.1 ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของส่วนประกอบของหลักสูตร ตั้งแต่หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหาสาระ แนวการจัดการเรียนรู้อุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรหรือไม่

2.2 ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฉบับร่าง นำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบก่อนนำไปใช้ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องด้านส่วนประกอบของหลักสูตร จากนั้นนำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผลเอกสารหลักสูตรและแผนการสอน จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่าง ซึ่งประกอบด้วย

2.2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ตรวจสอบความสอดคล้องของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่และตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการที่พัฒนาขึ้นว่าสอดคล้องกับหลักสูตรหรือไม่

2.2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ตรวจสอบเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหา และระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

2.2.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลแผนการจัดการเรียนรู้

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ ได้แก่ แบบประเมินความสอดคล้องของส่วนประกอบของหลักสูตรฉบับร่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบประเมินโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน คือผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล เป็นผู้ประเมินความเหมาะสม ความสอดคล้องและข้อเสนอแนะ ก่อนนำหลักสูตรการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปใช้ โดยการประเมินค่า IOC เมื่อคำนวณได้ต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 จึงจะมีความสอดคล้องและเหมาะสมในการนำหลักสูตรฉบับร่างไปใช้

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นพร้อมทั้งหลักสูตรฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญ แต่ละคนพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่าง กำหนดระยะเวลา

ประมาณ 2 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและขอข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลด้านส่วนประกอบของหลักสูตรฉบับร่าง โดยใช้ค่า IOC ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 จากนั้นนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และนำเสนอโดยการเขียนพรรณนาความแล้วนำผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่างของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง

3. การปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง นำผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่างของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่างเพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมที่จะนำไปทดลองใช้ จากขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ดังตาราง 5

ตาราง 5 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฉบับร่างรายวิชา	พัฒนาหลักสูตรฉบับร่างประกอบด้วย	-	-
พระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี กลุ่มสาระ	- หลักการ		
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	- จุดหมาย		
	- โครงสร้าง		
	- คำอธิบายรายวิชา		
	- ขอบข่ายเนื้อหา		
	- เวลาเรียน		
	- กิจกรรมการเรียนรู้		
	- สื่อและแหล่งการเรียนรู้		
	- การวัดและประเมินผล		
	- แผนการจัดการเรียนรู้		

ตาราง 5 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล
2. เพื่อประเมิน หลักสูตรฉบับร่าง รายวิชา พระพุทธศาสนาเรื่อง ศีลบารมี กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	การวัดและประเมินผลและ แผนการจัดการเรียนรู้	- อาจารย์ที่ ปรึกษา วิทยานิพนธ์และ - ผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและ ประเมินผล จำนวน 5 คน	- แบบประเมิน หลักสูตรฉบับร่าง ดังนี้ ความสอดคล้อง (IOC) - วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
3. เพื่อปรับปรุง หลักสูตรฉบับร่าง รายวิชา พระพุทธศาสนาเรื่อง ศีลบารมี	- นำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้	-	- หลักสูตรฉบับร่าง/ วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (Research) การทดลองใช้หลักสูตร

วัตถุประสงค์ เพื่อทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 18 คน โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest - Posttest Design) (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2549, หน้า 138) มีรูปแบบดังนี้

ตาราง 6 รูปแบบการวิจัย One Group Pretest - Posttest Design

ทดสอบก่อนใช้หลักสูตร	ทดลอง	ทดสอบหลังใช้หลักสูตร
O ₁	X	O ₂

เมื่อ	O ₁	แทน	การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการใช้หลักสูตร
	X	แทน	การทดลองใช้หลักสูตร
	O ₂	แทน	การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หลักสูตร

วิธีการดำเนินการ

ในการทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีวิธีการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากคณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองโรง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

2. กำหนดแนวการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปทดลองสอน โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง 2 ชั่วโมง จำนวน 7 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งหมด 14 ชั่วโมง

3. ทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ศีลบารมี จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง จำนวน 18 คน โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ศีลบารมี ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 7 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งหมด 14 ชั่วโมง

3.3 ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ศีลบารมี จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง จำนวน 18 คน โดยใช้แบบทดสอบหลังเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากเรียนจบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวเขียนโดยผู้วิจัยร่วมกับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองโรง เจ้าคณะตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้รู้ในท้องถิ่น และจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง

2. แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศีลบารมี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศิลปกรรม จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง

จากขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศิลปกรรม ของโรงเรียนวัดหนองโรง ผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 7 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล
เพื่อทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศิลปกรรมมีกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัด การเรียนรู้	- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสามจันทน์ จำนวน 18 คน	- หลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศิลปกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น - แผนการจัดการเรียนรู้ - แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (Development) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศิลปกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข ให้เป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้จริงต่อไป

วิธีดำเนินการ

การประเมินผลหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการประเมิน 3 ระยะ คือ การประเมินก่อนการใช้หลักสูตร การประเมินผลระหว่างการใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การประเมินผลก่อนการใช้หลักสูตร เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับ ศิลปกรรม โดยการทดสอบก่อนเรียน

2. การประเมินผลระหว่างการใช้หลักสูตร เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านความตั้งใจเรียน การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

การเรียนรู้ โดยการสังเกตแบบมีโครงสร้าง (structured observation) (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2549, หน้า 238) โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

3. การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร โดยการวัดพฤติกรรมการณ์ศีลบารมี การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องศีลบารมี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมเรื่อง การมีศีลบารมี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง ในด้าน ศีลบารมี โดยใช้แบบวัดพฤติกรรมการณ์ศีลบารมี โดยให้นักเรียนประเมินตนเอง

3.2 เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับศีลบารมีหลังเรียน ของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบ ที่เป็นแบบทดสอบคู่ขนานกับแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วนำผลการทดสอบมาหาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน นำคะแนนที่ได้ จากการประเมินก่อนและหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการใช้หลักสูตร โดยการทดสอบ t – test แบบ dependent (ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ, 2540, หน้า 248)

3.3 เพื่อประเมินเจตคติต่อหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมีโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี ประกอบด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการณ์ศีลบารมี แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการณ์ศีลบารมี แบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการณ์ศีลบารมี เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนในขณะที่เรียนหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี โดยสังเกตการปฏิบัติตนในความตั้งใจเรียน การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการสังเกตแบบมีโครงสร้าง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เกี่ยวกับศีลบารมี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง แบบทดสอบมี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบทดสอบเพื่อการประเมินความรู้ในเนื้อหาวิชาหรือทักษะต่างๆ จะครอบคลุมเนื้อหาในระดับกว้างและระดับทั่วไป และถือคะแนนรวมที่ได้จากแบบทดสอบเป็นตัวชี้วัดระดับความสามารถที่วัดได้ (เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2548, หน้า 21) โดยเนื้อหาสาระเป็นการสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศีลบารมี

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการณ์ศีลบารมีทางกาย วาจา เพื่อประเมินการปฏิบัติตนในด้านศีลบารมี เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ระยะเวลาการประเมิน 7 สัปดาห์

4. แบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศีล บารมี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ และ ข้อคิดเห็นอื่นๆ

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ประกอบด้วย แบบสังเกต พฤติกรรมการเรียน แบบทดสอบ แบบวัดพฤติกรรม แบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อ หลักสูตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน ดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเกณฑ์ในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน จากเอกสารต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการกำหนดพฤติกรรมการเรียนที่ต้องการสังเกต
2. กำหนดประเด็นการสังเกต ได้แก่ ความตั้งใจเรียน การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน เกณฑ์ ระดับค่าของพฤติกรรม โดยให้ระดับความสำคัญเท่ากัน
3. นำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความสอดคล้องกันระหว่างพฤติกรรมที่สังเกต เกณฑ์ และระดับค่าของพฤติกรรมและ แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
4. นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาความ สอดคล้อง ระหว่างพฤติกรรมที่สังเกต เกณฑ์ และระดับค่าของพฤติกรรม ได้ค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00
5. นำแบบสังเกตมาปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอน

การสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบจากเอกสารการวัดและประเมินผลต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการกำหนดประเด็นการสร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมความรู้ความเข้าใจ เนื้อหาและพฤติกรรมการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด เพื่อนำมาใช้วัดความรู้ความเข้าใจก่อนและ หลังการใช้หลักสูตร
2. สร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 50 ข้อ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามที่หลักสูตรกำหนด
3. สร้างเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบเพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบการตรวจสอบให้ คະแนน โดยกำหนดแนวทางการตอบคำถามของแต่ละข้อ โดยให้ 1 คะแนนเมื่อตอบถูก และให้ 0 เมื่อตอบผิด
4. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ แล้วนำ ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ได้รับมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยนำจุดประสงค์และแบบทดสอบที่วัดแต่ละจุดประสงค์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและ ด้านเนื้อหาพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้หรือไม่ โดยหาค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แล้วปรับปรุงแก้ไขตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบเพื่อใช้เป็นแบบทดสอบฉบับทดลอง

7. วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ โดยนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้วนำผลการทดลองมา ตรวจสอบให้คะแนน แล้วเรียงลำดับกระดาษคำตอบจากคะแนนมากไปหาคะแนนน้อย เพื่อแบ่งกลุ่ม กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้เทคนิค 50 % จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าระดับความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปมาใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.35 – 0.79 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.24 – 0.65

8. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ 30 ข้อ ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson: KR-20) (พิชิต ฤทธิจรรยา, 2549, หน้า 247) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.813

การหาค่าระดับความยาก (difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยคำนวณจากสูตร (พิชิต ฤทธิจรรยา, 2549, หน้า 250-251)

$$P = \frac{H + L}{N_H + N_L}$$

P	แทน	ค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ
H	แทน	จำนวนคนที่ตอบถูกที่อยู่ในกลุ่มสูง
L	แทน	จำนวนคนที่ตอบถูกที่อยู่ในกลุ่มต่ำ
N_H	แทน	จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มสูง
N_L	แทน	จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มต่ำ

การหาค่าอำนาจจำแนก (discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน โดยคำนวณจากสูตร (ยุทธ ไกยวรรณ, 2545, หน้า 166)

$$r = \frac{R_u - R_o}{N}$$

r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
R_u	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกในข้อนั้นในกลุ่มเก่ง
R_o	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกในข้อนั้นในกลุ่มอ่อน

ซึ่งเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกที่กำหนดคือมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

การหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) คำนวณจากสูตร (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2549, หน้า 247) ดังต่อไปนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{(k-1)} \left[1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ
	k	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	p	แทน	สัดส่วนของคนทำถูกแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดแต่ละข้อ ($q = 1 - p$)

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อนเรียน (pretest) จากการนำแบบทดสอบฉบับที่ 1 ให้นักเรียนทำก่อนการเรียนการสอน และการทดสอบหลังเรียน (posttest) จากแบบทดสอบฉบับที่ 2 โดยให้นักเรียนทำหลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล นำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน มาหาค่าเฉลี่ย (mean) คำนวณจากสูตร (วิล ทองแม่, 2550, หน้า 181)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

นำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) คำนวณจากสูตร (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2549, หน้า 276)

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
	$(\Sigma X)^2$	แทน	กำลังสองของคะแนนผลรวม
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนการเรียนและหลังการเรียนเป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างแบบไม่มีอิสระของคะแนนเฉลี่ยโดยใช้ t - test แบบ dependent คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ, 2540, หน้า 248)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	การตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของตัวอย่าง

การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมการมีศีลบารมี เพื่อศึกษาการปฏิบัติคนในด้าน ศีลบารมี โดยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนแบบสังเกตพฤติกรรม ดังนี้

1. ศึกษาเกณฑ์ในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการมีศีลบารมี จากเอกสารการวัด และประเมินผลด้านต่าง ๆ
2. สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการมีศีลบารมี กำหนดประเด็นที่ต้องการวัด เกณฑ์ และระดับค่าของพฤติกรรม โดยให้ระดับความสำคัญมากกว่ากัน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสังเกตมาตราส่วน 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ โดยสังเกตด้าน ศีลบารมี แต่ละแบบสังเกตย่อยมีจำนวนข้อคำถามเท่าๆ กัน คือ แบบสังเกตละ 10 ข้อ โดยให้นักเรียนประเมินตนเอง โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความแต่ละข้อที่ตรงกับกรกระทำของนักเรียน
3. นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องเชิงเนื้อหาและนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจแก้ไข ตรวจสอบคุณภาพ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และความเป็นไทย ที่ต้องการวัดแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการสังเกตพฤติกรรมการมีศีลบารมี ในระหว่างการใช้หลักสูตร จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง จำนวน 18 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

6. แบบสังเกตพฤติกรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้สูตรของ (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2549, หน้า 238) ดังนี้

5	หมายถึง	ทำมากที่สุด
4	หมายถึง	ทำมาก
3	หมายถึง	ทำปานกลาง
2	หมายถึง	ทำน้อย
1	หมายถึง	ทำน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมแบบให้คะแนน 5 ระดับ มาวิเคราะห์แล้วนำเสนอแบบตารางภาพรวม และนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมค่าแบบให้คะแนน 5 ระดับ มาวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมมาเทียบกับค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 - 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50 - 4.49	หมายความว่า	มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 - 3.49	หมายความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 - 2.49	หมายความว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 - 1.49	หมายความว่า	น้อยที่สุด

การสร้างแบบสอบถามเจตคติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

แบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตร โดยดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตรจากเอกสารการวัดและประเมินผลด้านต่าง ๆ

2. สร้างแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ และข้อคิดเห็นอื่น ๆ โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ต้องการเลือก

และให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในลักษณะที่นักเรียนต้องการนำเสนอในรูปแบบข้อเสนอแนะ

3. นำแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร ที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 2 คน เพื่อตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการสอบถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร และข้อคิดเห็นอื่น ๆ จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดสามจันทน์ หลังจากการจัดกิจกรรมสิ้นสุดหลักสูตรแล้ว

6. แบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินค่าของ ลิเคิร์ต 5 ระดับ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2542, หน้า 138) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินค่าแบบให้คะแนน 5 ระดับมาวิเคราะห์แล้วนำเสนอแบบตารางภาพรวม และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินค่าแบบให้คะแนน 5 ระดับ มาวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าที่ได้จากแบบสอบถามมาเทียบกับค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง		แปลผล
4.51 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.51 - 4.50	หมายถึง	เห็นด้วย
2.51 - 3.50	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
1.51 - 2.50	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1.00 - 1.50	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร โดยการนำผลการประเมินหลักสูตร และข้อเสนอแนะมาใช้ในการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ขึ้นและมีความเหมาะสมในการไปใช้ในโอกาสต่อไป

จากขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ดังตาราง 8

ตาราง 8 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อประเมินผลหลักสูตรรายวิชา พระพุทธศาสนาเรื่องศีลบารมี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	- ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน - สังเกตพฤติกรรม	- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง จำนวน 18 คน	- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน - แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบสังเกตพฤติกรรม - วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
1.1 เพื่อประเมินผลก่อนการใช้หลักสูตร			
1.2 เพื่อประเมินผลระหว่างการใช้หลักสูตร			
1.3 เพื่อประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร			
2. เพื่อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับศีลบารมี	- ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้หลักสูตร	- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวัดหนองโรง จำนวน 18 คน	- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน - วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที - วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน - วิเคราะห์เนื้อหา

ตาราง 8 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล
3. เพื่อสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น	- สอบถามเจตคติที่มีต่อหลักสูตร	-นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวัดหนองโรง จำนวน 18 คน	-แบบสอบถามเจตคติที่มีต่อหลักสูตร
4. เพื่อสังเกตพฤติกรรมทางกาย วาจา	- สังเกตพฤติกรรมทางกาย วาจา	- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโรง จำนวน 18 คน	- แบบวัดพฤติกรรม
5. เพื่อปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร	-นำผลที่ได้จากการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข	-	-